

Oponentní posudek
na disertační práci Ing. Jiřího Čápa
na téma „Náklady uživatele dopravy a jejich vazba na veřejné finance“

Oponentní posudek na disertační práci Ing. Jiřího Čápa na téma „Náklady uživatele dopravy a jejich vazba na veřejné finance“ byl vypracován na základě jmenování předsedy oborové komise doktorského studijního programu Technika a technologie v dopravě a spojích a jmenovacího dopisu čj. oovč/73/11 ze dne 26.4.2011.

Aktuálnost zvoleného tématu

Problematiku řešenou v disertační práci považuji za aktuální. Téma disertační práce je zaměřeno na oblast nákladů v silniční a železniční osobní dopravě posuzované ze strany uživatele dopravy a na jejich vazbu na veřejné finance. Doprava se stala významným faktorem rozvoje společnosti. Efektivní systémy osobní i nákladní dopravy jsou jedním z významných faktorů ovlivňujících ekonomiku a kvalitu života občanů. Prostředky na rozvoj a fungování dopravního systému jsou významnou položkou státního rozpočtu, a to jak na straně příjmů, tak na straně výdajů.

Zvolené metody zpracování a způsob řešení

Při zpracování a řešení dané problematiky doktorand využil řadu vhodných metod, které lze rozdělit do těchto skupin:

- základní metody (metody analýzy a syntézy)
- empirické metody (pozorování a analogie)
- exaktní metody (globální analýza, klasifikační analýzy, indukce aj.)
- metody tvořivého myšlení (benchmarking, multikriteriální analýza)

Postup řešení začíná analýzou nákladů uživatele dopravy a nákladů veřejného sektoru s navazujícím zkoumáním vzájemných vazeb a kvantifikaci jednotlivých dopadů. Na základě dosažených výsledků a informací bylo sestaveno schéma dopravního systému, ve kterém jsou znázorněny jednotlivé vazby mezi jeho subjekty, finanční toky a rozhodovací proces uživatele dopravy.

Splnění cílu disertační práce

Deklarovaným cílem disertační práce je zkoumání pojetí nákladů v silniční a železniční osobní dopravě z pohledu uživatele dopravní služby, dopravního systému, včetně vzájemné komparace a specifikace disproporcí. Na základě těchto dílčích výsledků vytvořit návrh metodického postupu na hodnocení nákladů v dopravním systému.

V rámci uvedených cílů řešení doktorand stanovil několik hypotéz řešení.

Na základě předložených výsledků řešení a jejich zhodnocení možno konstatovat, že deklarované cíle disertační práce byly splněny.

Výsledky disertační práce

Předložené řešení disertační práce předkládá jak teoretické, tak i praktické přínosy řešení..

Mezi teoretické přínosy disertační práce lze uvést:

- integrované postup tvorby a implementace dopravní politiky v oblasti osobní dopravy s využitím analýzy nákladů z hlediska uživatelů dopravy
- využití při výuce odpovídajících odborných předmětů na DF J. Pernera
- rozvoj znalostní základny v problematice systémového řešení financování osobní dopravy jako součást dopravní politiky

Mezi praktické přínosy disertační práce možno uvést:

- využití navržené metodiky tvorby a hodnocení nákladů v dopravním systému se zaměřením na osobní dopravu ze strany tvůrců a koordinátorů dopravního systému na regionální a národní úrovni
- uplatnění navržených metodických postupů v rozhodovacím procesu v oblasti dopravy v rámci nakládání s finančními prostředky v dopravě
- praktické využití souboru aktuálních dat v odvětví dopravy (daně a poplatky, státní rozpočet, hospodaření krajů v oblasti dopravy aj.)

Připomínky a otázky k disertační práci

- specifikace zákazníka a uživatele je vymezená v úvodní části práce (bod 1.1). S uvedeným pojetím doktorand pracuje v celé disertační práci. Výsledkem je tab. č.1. Rozdělení účastníků dopravního systému osobní dopravy na „koncový uživatel“ a „zákazník“ je problematické. Za objednané i použité dopravní služby musí oba platit.
- v tab. 8-10 jsou uvedeny náklady na dopravní obslužnost krajů. Je tam uvedena trolejbusová i letecká doprava. Kraje se podílejí na financování veřejné služby v přepravě cestujících jen v autobusové a železniční dopravě
- na str.77 je konstatováno, že 80% spotřební daně z minerálních olejů jde do státního rozpočtu, z toho 10,9% je přerozděleno do krajských rozpočtů. Tyto informace jsou nesprávné
- rozhodování uživatele dopravy není ovlivněno jen největším užitekem (str.88). Na jeho straně se vyskytují i určitá omezení (dostupnost druhu služby, nedostatek informací, insolventnost)
- pro vyhodnocení výběru mýta (str.75) bylo vhodné zahrnout i rok 2010, protože v tomto roce byla obnovena dynamika růstu výběru mýtného (6,57 mld Kč)

Závěr

Předložená disertační práce je zpracována na odpovídající úrovni jak po stránce odborné, tak i po stránce grafické. Její výsledky mají teoretický i praktický charakter. Při řešení dané problematiky doktorand využil tvořivým způsobem domácí i zahraniční studijní materiály. Rovněž využil dosavadní zkušenosti z vědecko – výzkumné činnosti na katedře DMML. Práce splňuje podmínky tvořivé vědecké práce. Doktorand má nadprůměrnou publikační činnost týkající se tématu disertační práce.

Na základě zhodnocení předložených výsledků práce doporučuji práci k obhajobě a po jejím úspěšném průběhu udělit Ing. Jiřímu Čápovi akademický titul „**PhD**“

V Přerově dne 20.5. 2011

doc. Ing. Pavel Šaradín, CSc.
oponent